

شرحی نوین بر کفایۃ الاصول

جلد اول

www.ketab.ir

سلسله درس های

استاد سید مصطفی احمدی سیستانی

سرشناسه : احمدی سیستانی، سیدمصطفی، ۱۳۶۸-

عنوان قراردادی : کفایه الاصول. فارسی - عربی. شرح

عنوان و نام پدیدآور : شرحی نوین بر کفایه الاصول/ سلسله درس های سیدمصطفی احمدی سیستانی.

مشخصات نشر : قم: ذوی القری، ۱۴۰۰.

شابک : دوره : ۵ - ۶۷۷ - ۵۱۸ - ۹۶۴ - ۹۷۸

شابک جلد اول : ۸ - ۶۷۶ - ۵۱۸ - ۹۶۴ - ۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

یادداشت : کتاب حاضر شرحی بر کتاب «کفایه الاصول» تألیف آخوند خراسانی است.

یادداشت : کتابنامه.

موضوع : آخوند خراسانی، محمد کاظم بن حسین، ۱۲۵۵ - ۱۳۲۹ق. . کفایه الاصول -- نقد و تفسیر

موضوع : Akhond khorasani, Mohammad Kazem ibn Hosein . Kefayat ol -- osul --- Criticism and interpretation

موضوع : اصول فقه شیعه -- قرن ۱۴

موضوع : ۲۰th century -- Islamic law, shiites -- Interpretation and construction

شناسه افزوده : آخوند خراسانی، محمد کاظم بن حسین، ۱۲۵۵ - ۱۳۲۹ق. . کفایه الاصول. شرح

شناسه افزوده : Akhond khorasani, Mohammad Kazem ibn Hosein . Kefayat ol -- osul .

رده بندی کنگره : BP۱۵۹/۸

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۳۱۲

شماره کتابشناسی ملی : ۸۴۷۸۶۳۲

www.ketab.ir

کَؤُی الْقُرْآنِ

قم - خیابان ارم - پاساژ قدس - پلاک ۵۹

هاتف : ۰۲۵۳۷۷۴۴۶۶۳

شرحی نوین بر کفایه الاصول جلد اول

سید مصطفی احمدی سیستانی

چاپخانه : گل وردی * تیراژ : ۱۰۰۰ جلد * تاریخ چاپ : ۱۴۰۰ هـ . ش

نوبت چاپ : اول * شابک جلد اول : ۸ - ۶۷۶ - ۵۱۸ - ۹۶۴ - ۹۷۸

شابک دوره : ۵ - ۶۷۷ - ۵۱۸ - ۹۶۴ - ۹۷۸

۲۲		امر اول: بررسی مسائل پیرامون موضوع علم
۲۲		مطلب اول: هر علمی باید موضوع داشته باشد
۲۳		مطلب دوم: تعریف موضوع علم
۳۱		مطلب سوم: دلیل لزوم موضوع واحد
۳۲		مطلب چهارم: تعریف مسائل
۳۴		مطلب پنجم: علت تمایز علوم
۳۸		مطلب ششم: موضوع علم اصول چیست؟
۴۴		مطلب هفتم: تعریف علم اصول
۵۰		امر دوم: بررسی احکام وضع
۵۸		کیفیت وضع حروف
۷۰		امر سوم: کیفیت استعمال مجازی
۷۶		امر چهارم: استعمال لفظ و اراده نوع از آن
۸۰		امر پنجم: موضوع له الفاظ ذات المعنا می باشند
۸۶		امر ششم: وضع مرکبات

۹۱	امر هشتم: علامات حقیقت و مجاز
۹۱	تبادر
۹۶	صحت حمل
۱۰۱	اطراد
۱۰۵	امر هشتم: تعارض احوال لفظ
۱۰۹	امر نهم: حقیقت شرعیه
۱۰۹	کیفیت شکل گیری وضع بالاستعمال
۱۱۴	مدعای مرحوم آخوند رحمته الله علیه در باب حقیقت شرعیه
۱۱۸	ثمره بحث در حقیقت شرعیه
۱۲۲	امر دهم: صحیح و اعم
۱۲۲	مقدمه اول: آیا بحث صحیح و اعم فقط بر مبنای کسانی است که حقیقت شرعیه را قبول دارند یا خیر؟
۱۲۷	مقدمه دوم: بررسی معنای صحت و فساد
۱۳۰	مقدمه سوم: تصویر قدر جامع
۱۳۰	ضرورت تصویر قدر جامع
۱۳۰	کیفیت تصویر قدر جامع بنا بر قول به صحیح
۱۴۰	کیفیت تصویر قدر جامع بنا بر قول به اعم
۱۴۸	مقدمه چهارم: آیا موضوع له الفاظ عبادات عام است یا خاص؟
۱۵۲	مقدمه پنجم: ثمره عملی نزاع در صحیح و اعم
۱۵۲	ثمره اول در نزاع صحیح و اعم
۱۵۳	ثمره دوم در نزاع صحیح و اعم
۱۵۵	ثمره سوم در نزاع صحیح و اعم
۱۶۰	ادله صحییون
۱۶۰	دلیل اول قول به صحیح: تبادر
۱۶۰	دلیل دوم قول به صحیح: صحت سلب از فاسد
۱۶۱	دلیل سوم قول به صحیح: آیات و روایات
۱۶۲	دلیل چهارم قول به صحیح: بناء عقلاء

مقدمه

کتاب شریف کفایة الاصول، تاثیر ژرفی بر شالوده‌سازی فکری مستعدین للاجتهاد دارد و بر اهل فضل پوشیده نیست که حواشی و شروح متفاوت و مختلفی در راستای تعمق و تدبر و تبیین ساختاری و محتوایی این کتاب نوشته شده است؛ از این روی شاید در ذهن خوانندگان محترم این چنین تداعی شود که با وجود حواشی گوناگون و متعدد، چه نیازی به نگارش شرحی دیگر و تبیین علی حده بر این کتاب احساس می‌شود؟

آیا حواشی متقن و معتنی به، بر این کتاب که اکثر مؤلفین آنها از بزرگان فکری جامعه تشیع بوده‌اند، ما را بی‌نیاز از نگارش این چنین کتابی نمی‌کند؟
برای پاسخ به این سوال که در واقع این پاسخ، تبیین جهت ممتاز این نگارش، از دیگر نوشته‌های هم‌سطح آن نیز هست؛ این چنین می‌گوییم:

آن خللی که در نگارش قاطبه حواشی بر کفایة از جانب مؤلف احساس می‌شود، نوع نگاه و نگرش به مباحث موجود در این کتاب است و آن تفاوتی که ساختار ماهوی این شرح نوین را ترسیم کند نیز همین است. در واقع همه اجلائی که به تبیین مراد مرحوم آخوند رحمته الله علیه از عبارات در هم تنیده شده ایشان همت گماره‌اند، تنها به همین اکتفاء نموده‌اند که الحق والانصاف بزرگانی همچون محقق اصفهانی، ایروانی و قوچانی والبتّه مشکینی و حکیم و دیگران (رحمة الله علیهم اجمعین) مجتهدانه به حمل شائع، به این امر نائل شده‌اند.

اما مؤلف، روشی دیگر با استفاده از فرمایشات این بزرگان، در جهت تبیین ساختاری کفایة الاصول برگزیده است که خلاء آن، در بین همه نوشتارهای موجود با این عنوان، محسوس است و آن روش، شبکه‌سازی فکری مرحوم آخوند رحمته الله علیه می‌باشد. در همین

راستا، مؤلف کوشیده است که تفکر اجتهادی مرحوم آخوند رحمته الله علیه را در چهار شبکه فکری، نظام مند کند:

■ الف: شبکه مفهومی (الگوریتم فکری)

هر متفکر مجتهدی ساختار ذهنی را برای خود برمی گزیند و بر اساس آن ساختار ذهنی و شکل فکری به ارائه، تحلیل، نقد و یا تایید نظریات اصولی می پردازد.

این ساختار، لابد باید از انسجام متحده‌ای برخوردار باشد؛ چرا که همین ساختار منسجم و وحدانی است که منجر به نظریه پردازی های اصولی در مسائل مختلف این علم می شود؛ لذا است که مثلاً می بینیم اتخاذ مبانی مسلک تعهد در حقیقت وضع، تأثیر بسزائی در حقیقت انشاء و کیفیت فهم آن دارد.

ما در این کتاب کوشیده ایم تا نظام منسجم فکری مرحوم آخوند رحمته الله علیه را که از آن تعبیر به شبکه مفهومی کرده ایم، بازخوانی کرده و ارائه دهیم.

لطافت و ظرافت کار نجاست که در بسیاری از موارد، مرحوم آخوند رحمته الله علیه به این ساختار فکری به طور تلویحی و ضمنی اشاره می فرماید و فهم و بازایی این موارد کاری بس دشوار است. به عنوان نمونه به موردی از آن مختصراً اشاره می کنیم:

در ابتداء کفایه و هنگامی که مرحوم آخوند رحمته الله علیه موهلوع علم را تحلیل می فرماید، شالوده فکری ایشان بر اساس قاعده فلسفی «الواحد لا یصدر الا من الواحد» چیده شده است؛ در حالی که به صورت تلویحی و کنایه ای تنها به این قاعده اشاره فرموده و رد شده است. ما این قاعده را در این قسمت بازخوانی کرده ایم و چیده شدن نظام فکری آخوند رحمته الله علیه در این قسمت را براساس این قاعده متذکر شده و موارد آن را بیان کرده ایم.

همین طور است در مباحث مختلفی نظیر واجب تعبدی و توصیلی، مقدمات مفوته، اجتماع امرونی، قطع، علم اجمالی، جمع بین حکم ظاهری و ... که زحمات زیادی برای فهم این زاویه دید مرحوم آخوند کشیده شده است.

برای نیل به این مقصود در این قسمت از کتب ذیل استفاده شده است:

۱. نهایة النهایة؛
۲. دروس فی مسائل علم الاصول؛
۳. منتقى الاصول.